

Megjelen hetenkint kétszer
szerdán és szombaton este.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sátoraljaujhely, Főtér 9 szám.

Telefon: 42. szám.

Kéziratokat nem adunk vissza.

nyltírben minden garmond sor 40 fill.

ZEMPLÉN

POLITIKAI HIRLAP.

Előfizetési ára:

Egész évre 10 korona, félévre 5 ko-
nyvedévre 2.50 korona.

Egyes szám ára 10 fillér. —

Hirdetési díj:

Hivatalos hirdetéseknek minden szó után
3 fill. Petít betűknél nagyobb, avagy
"szabattal", vagy kerettel ellátott hir-
detések térmérték szerint egy négyszög
centim. után 8 fill. — Állandó hirdeté-
seknek árkedvezmény.

HÁBORU és PARLAMENT

— okt. 9.

A delegáció ezuttal szokatlan körülmények közepette tanácskozott. Mialatt az országgyűlés küldöttei a közügyek költségvetését juttatták tető alá, a Balkán félsziget lángborult s magának a tanácskozásteremnek nyugodalmát is egyre-másra behatóló vészhirek verték föl.

Ilyen nehéz órákban a magyar ellenzék abszontálta magát a tanácskozástól. Mindössze egy rövid botrányal szerepelt az ideai történelmi fontosságú tárgyalásokban. A Balkán statusquoja inog; a delegációban a hadügy és a külügy felelős intézői fontos nyilatkozatokat tesznek, az ellenzék pedig saját akaratából a távolléttel tüntet.

Nem azért mutatunk rá erre, mintha attól tartanánk, hogy a nemzeti munkapártból kikerült delegátusok a jelenlegi komoly helyzetben is nem felelnének meg hivatásuknak. Jó kezekben látjuk náluk az ellenőrzést és az ország érdekein való őrködés kötelességét. De rá kellett az ellenzéknek erre az önkéntes abszontálására mutatnunk, mint újabb bizonyítékára annak az állításunknak, hogy egy olyan ellenzékre, amely a parlamenti korporációk tanácskozástermeiben szót nem emel, semmi szüksége nincs az országnak, mert nem veszi neki hasznát.

Az ilyen ellenzék kikapcsolja magát az életből s felette az események egyszerűen elhaladnak. Mert a bolgárok nem hajlandók felfüggeszteni a haderejük mozgósítását, amíg elintézését nyer Apponynak az a gravamenje, hogy Tisza István egy zártülés elrendelését négy hónappal ez előtt megtagadta.

A világesemények fenyegető és elementáris erővel zudulnak ránk, új helyzeteket teremtenek s a magyar ellenzék, amelynek kötelessége volna kontrollálni a monarchia állásfoglalását, vidéki népgyűlésen van elfoglalva s azt fejtegeti, hogy Tisza István violálta az alkotmányt, mert egyazon ülésben rendelte el a törvényjavaslat harmadik olvasását.

Mi nem estünk azon kétségbe, hogy az ország érdekeinek képviselője ilyen nehéz időkben kizárólag a nemzeti munkapártra hárul, mert egyrészt jó kezekben

látjuk az érdekeinket, másrészt pedig semmiképpen se lehet az ellenünk, ha az ország közvéleménye tapasztalja azt, hogy nehéz időkben melyik pártnak a kötelességérzésére számíthat biztossággal.

De szükséges is volt, aminek Sándor János a hadügyi albizottság minapi ülésében kifejezést adott. A nemzeti munkapártnak ez az érdemes tagja arra mutatott rá, hogy ha még kellett arra igazolás, hogy a többség helyesen cselekedett, amikor a véderőnek megerősítését célzó törvényeket sürgősen és teljes erővel keresztül vitte, ugg est az igazolást a balkáni események sajnálatosképpen szolgáltatják. Hiszen felesleges azt bővebben bizonyítani, milyen nagy jelentősége van annak, ha az osztrák-magyar monarchia minél tökéletesebb, minél imponálóbb hadi készültségben áll a békeőrső. Ez egész Európának a békéjét jelentheti.

Valóban a nemzeti munkapárt minden egyes tagja jóleső elégtételt érezhet most azon, hogy azokban a nehéz küzdelmekben vezérei oldalán megbonthatatlan egységben kitartott. Nagy érdemeket szerzett vele az ország és a monarchia körül, de talán az európai béke körül is és rettenetes felelősséget vett le a rövidlátó magyar ellenzék válláról, mely oktalan makacssággal akadályozta hadseregünknek annyira szükséges fejlesztését s rombolta vele azt a presztizst, amelyre a monarchiának ma nagyobb szüksége van, mint volt valaha.

A nemzeti munkapárt vezérei és a vezéreket hiven követő párt az érdem, hogy a véderő fejlesztését célzó intézkedéseknek, valósággal az utolsó percben keresztülvitelével gondoskodott róla, hogy ez a monarchia, mint békehatalom emelhesse föl szavát, melynek súlyt és nyomást ad a hadsereg, az a hadsereg, amelyről a hadügyminiszter emelt hangon jelenthette ki, hogy magaslatán áll a hivatásának.

A kormánynak és a munkapártnak pedig a bekövetkezett események meghozták a váratlan és valóban fölemelő történelmi igazolást.

Ország-világ láthatja, milyen végzetes helyzetből szabadította meg Magyarországot és a mon-

archiát a munkapárti kormány és többség öntudatos politikája, amellyel a parlamenti anarchiát megszüntette. És kétségtelen, hogy a Habsburgok két birodalma nem állhatna olyan biztossággal őrt a Balkánon s a világbéke oldalán, ha a magyar törvényhozában még ma is az obstrukció lenne az ur.

Ujhelyi bajok, új szempontokból.

Gyámoltalanság minden vonalon.

III.

(K. J.) Az eddigi után egy további gravámen a bodrogközi gazdasági vasut. Imhol vége Ujhelynek! Hogy miért? Arra ismét dogmáit felelnek. *"Patakra tereli az egész Bodrogköz forgalmát."* Adassék tisztelet a dogmáknak, de a közgazdasági tudomány nem használhatja őket. Itt, ebben a vonatkozásban a sulypont a vasut "gazdasági" mivoltán nyugszik. A bodrogközi gazdák cukorrépájukat, szemes életüket, gyapjújukat, hizott marháikat stb. akarják rajta a sinekre tolni. Keresik tehát a legközelebbi és legalkalmasabb pontokat. Hogy Ujhely nem jöhetett kombinációba, ellenben Patak igen, annak oka az, hogy az előbbtől sokkal távolabb esik az észszerű, a gazdaságilag és forgalmilag egyaránt posszibilis bekapcsolási pont mint a másiktól. De meg az is, hogy Patak sulyos áldozatokat hoz érte, míg Ujhely itt is beérte volna a sültgalamb várással. No meg az irigykedéssel, ami pedig nem hizlatt még meg se embert, se várost. Különben vagy a dolgok nem értése, vagy félremagyarázása az a harangféltreverés, amit amiat a vasut miatt Ujhelyben hallhatunk. Mert végeredményében az a vasut is Ujhely forgalmát fogja növelni, feltéve, hogy — és itt van a bökkenő — érdemesnek fogja tartani a karádi ember az Ujhelybe való jövetelt. Mi azt hisszük, hogy igen. Mert, ha az egri kofa felkeresheti — még pedig haszonnal, mert hiszen anélkül bizonyára nem tenné — az ujhelyi piacot, dacára, hogy Miskolcz közbeesik, a karádi árus embert se fogja visszatartani az a pár kilométer, amit ugyancsak vasuton tehet meg. Itt — ennél a kérdésnél Ujhelyre csak az a feladat hárul, hogy helyi — motorosvonatot eszközöljön ki a bodrogközi vasut menetrendjének megfelelően és akkor biztos lehet, hogy személyi és piaci áruforgalom (tej, vaj, tojás, aprómarha, zöldség) tekintetében Patak nem végpont, hanem közbeeső állomás marad.

A karád-pataki kőut is vöröspoztító. Pedig az az ut nélkülözhetetlen volt. Anélkül egy népes, törekvő és hála Istennek gazdagodó község

minden irányban kielégítést követelő érdekei hanyagoltattak volna el. Karád ugyanis Patakon talán legközelebb orvosot, patikát, postát, vasutat, közigazgatási fórumot, nemsokára bírót is. De, ha csupán a két első szempontot tekintjük is, el kell némulnia minden mondva csinált ellenvetésnek. Mert utra minden irányban szükség vagyunk ugyan, de a legszükségesebb a leghalaszthatatlanabb is. Helyes törekvés az is, hogy Karád Ujhelylyel is kapcsolassék egybe s amint tudjuk, készül is a nagyhomok-lukai, — különben is rövid — vonal, ami, ha kiépül, arra is köves uton közlekedhet a község a megye szék-városával. De ahhoz az uthoz Ujhely községéi ne fűzzenek valami vérmes reménységet. Mert Karád terménypiac dolgában ezután is Patakot fogja uralni, lévén Pataknak nagy — kereskedelmi őrlésre berendezett — gőzmalma, amely természetesen megteremtette már s azután még inkább ki fogja fejleszteni a terménypiacot, ami Ujhelyben csaknem teljesen el-sorvadt.

Az uthálózat végeredményében — bárminő kitűnő legyen is — csak kihasználható tényezője egy város gazdasági fellendülésének. Olyan, mint a keret a kaptárban. Amha a kaptárban a munkás méhek rovására a herék szaporodnak el, a szipolyok ke-rekednek felül, a legjobban szerkesztett keretek sem fognak segíteni, a lépek üresek maradnak. Ha az erős iparkodás, a céltudatos fejlesztő polgári munka helyét képzelgés, panaszkodás, szajtátva való bámulozás, kiesinyes irigykedés, apró-cseprő grájleroskodás foglalja el, bizony sékelyen fog abban a városban csörgedezni a tej és a méz jölétet szimbolizáló patakja. Zugvállalatok, egymás kiuzsorázására pályázó exisztenciák, harácsoló snobbok, a beteg gazdasági organizmus eme nyúvei lepik el a terrenumot. Az ilyen fészkekben a jölét is csak látszólagos, amint hogy a tüdővész ember is gyakran piros ábrázatu.

Ad vocem ut és hid. Ezelőtt három évtizeddel egy-egy ujhelyi hetivásáron szekér-szekér mellett állott a város szélén-hosszában. A helypénzszedők (egyikétől tudom, amit most írok) alig győzték a munkát reggeltől estig, míg most már délelőtt csibukra gyűjthetnek. Pedig akkor még sokkal kevesebb ut volt kiépítve Ujhely piac körletében. A két Cigánd lakossága például az év jelentékeny részében csak marhájának, lovának agyonkínzásával jöhetett be. Mégis több cigándi embert láttunk hetivásáronként mint manapság. Pedig most már kitűnő — minden időjárásban biztos — utjuk vagyunk. Hát talán kevesebb buzát, gabonát termelnek most, mint azelőtt? Dehogyan kevesebbet! Hiszen Cigánd lakossága most legalább kétszer akkora területen s hozzátehetjük, sokkal jobb földéken gazdálkodik, mint akkor gazdálkodott. Mi hát az ok, hogy Ujhely kapott ugyan utat Cigándra, de elfelejtette az ut innesső pontjára odaépíteni a mágnest, ami ide huzza a cigándi szekereket. Ellenben a

Őszi cipő divat újdonságok

a legdivatosabb formákban és legizlésebb kivitelben urak, hölgyek és gyermekek részére teljes választékban megérkeztek.

FÖLDES FERENCZ CIPŐÁRUHÁZA
Sátoraljaujhely, Fő-tér.

szerdahelyi hídfőnél, de sőt Szomortornál ott várja őket a raktár, a malom, a kereskedő. Így aztán nem bolland a három vámmal, piacpénzzel és két órai hosszabb fuvarral súlyosbított ujhelyi piacra befáradni. Imhol ismét egy út, amelynek Ujhely édes kevés hasznát látja. Pedig ott már nem konkurrál Sárosnád.

A Berezki hid se lesz valami aranybánya. Luka, Vajda és a két Berezki közelebb kerülnek ugyan Ujhelyhez, de ha azt a hidat a rajta járók vámiából gondolják fenntarthatni, keserves családok lesz a vers vége. Négy falu forgalma kevés egy hid fenntartási szükségletének fedezésére. Amit pedig Ujhely kap a forgalom ez uton való megnövekedésével, alig lesz valamivel több a semminél. Inkább az érdekelt községek útjait építetik ki, úgy, hogy Vajda és a két Berezki Európában érezhesseik magukat a ne a legsárgább Ázsiában.

(Folytatjuk.)

A gyermekvédelem.

Az ujhelyi telepbizottság üléséről.

Írta: Dr. Kelner Győző.

— október 9.

Azon a kezdetleges igazságon tűnődni s azt bizonyítani, hogy „mindenki csak a saját cselekedeteiért bünhődhetik!” nem tartom szükségesnek s ha felemlitem, ahelyett, hogy axiomaszzerű voltára egyszerűen rámutatnék, teszem ezt azért a kényszerítő körülményért, mert látom, hogy ez az igazság megdőlt a mindennapi élet napoként megújuló történetében, a mely hosszú évszázadok óta folytatódik a házasságon kívül született gyermekek sorsában, aki ott szenved, gőnyed, züllik és megy tönkre a társadalom, az egyház, az állam nyomoruságos igaztalan ítéleteinek, nyomoruságos igaztalan törvényeinek sulya alatt. „Bűnhődik mások cselekedeteiért.” Így veri arcát az a kezdetleges igazságot az a társadalom, egyház és állam, amelyet a felvilágosodás XX-ik századában szuverén mód hirdet s amelyet átvesz mindenki, de amelyet megtartani, védeni és érte harcolni senki sem tartja kötelességének.

Ha van tevékenység, amely magában foglalja az emberiség és a haza együttes szolgálatát, a vallási és a hazafiai erények együttes gyakorlását, ugy bizonyára a gyermekvédelem az. Évszázados mulasztásokat kell pótolnunk. Az emberi szív érzelmeit, a gyermekek szeretését, a ráuntaltakon segíteni akarását, az emberbaráti nemesség érzését akarom szűkebb hazám társadalmában, embertársaim lelkében felkelteni, ébren tartani. Az elhagyott és nyomorban szenvedő gyermekek iránti könyörület követeli ezt, mert az élet óriási küzdelmében ezren és ezren pusztulnak el erkölcsi vagy anyagi romlásban s ezen elpusztultak zömét éppen azok képezik, akik leginkább megérdemelnék az emberiség támogatását. Nincs nemesebb, szebb és magasztosabb cél, mint erkölcsi és anyagi támogatást nyújtani az ártatlanul és védtelenül a világra jött gyermekeknek, kik kellő gondviselés nélkül, atyai és gyakran anyai szeretetet nélkülözve, elhagyatva hanyódnak, vetődnek az akaratukon kívül megkezdett élet hullámain, kik éheznek, fáznak, kiket ha betegek, nincs, aki ápoljon, akik lázas szájacskájukat hiába nyitják ki elemért, vagy orvosáért, akik pince-odukba, nedves falu, bűzös, zsufolt lakásukban mereszlik szemcskéiket, akik gyakran százával pusztulnak

el orvosi segély nélkül hosszú, gyötrő fájdalommal betegsége után.

Bár félre téve minden álszemérmel, megtörtént példakkal akartam megvilágítani e szerencsétlen elhagyott gyermekek retentő sorsát, mégis egy kivétellel mellőzöm, mert nem akarok borzalmakkal hatni az emberi képzeletre. Megtörtént. Egy 21 éves cselődeánny, hogy szabaduljon 3 éves kis fiacskájától, éhhalálra szánta. — Két napon át nem adott a szerencsétlen kisdednek enni s amikor az őrlőgöngye sikoltott kinjában, a borzalmas anya vánkost dobott a kisdedre, hogy fuldokló, jajveszkelő hangját elfojtsa. A szomszédok megmentették. Az anya egykedvűen ismerte be tettét s a mindenki által jól ismert szerencsétlen társadalmi és szociális bajokra hivatkozott.

Kuriozumként említettem, hogy azok, akik boldogan néznek otthon meleg szobában alvó rózsás arcú kis babáikra, gondoljanak e szerencsétlen szerelem gyermekeire, akik elhagyatottan éheznek, fáznak, kiknek sem testi, sem lelki nevelésével senki nem törődik, kik soha egy jó szót nem hallanak, más, mint szidást, verést és nyomort nem ismernek s akikből később a minden rosszra fogékony, minden büntényre képes emberek lesznek.

A gyermekvédelem preventív intézkedéseivel tetemesen csökkenti azok számát, akik az előbb leirt sorsban részesülnek. Belátja ezt minden civilizált állam, kötelességének ismerte el minden társadalom, mely humánus és etikai szempontokon kívül saját érdekeit és jövőjét is biztosítani akarja.

Ugy a társadalom, mint az állam foglalkozik a gyermekvédelem számos fájával. Egyesületeket alapítottak, melyek évek óta szegény gyermekekkel foglalkoznak, étetnek, felruháznak és nevelnek. Az állam pedig az ország egész területén gyermek menhelyeket állít föl, ahonnan az elhagyott gyermekeket tisztességes, megbízható családokhoz helyezik, hogy azok a szülőlt pótolva neveljék e szerencsétlen kisdedeket a társadalom s a haza hasznos tagjaivá. A gyermekmenhelyből kihelyezett gyermekek ellenőrzését részint a gyermekmenhely orvosai, részint pedig az alakított telepbizottságok tagjai végzik. A cél nemesség: egyrészt a gyermekekkel való bánásmódot ellenőrzik, másrészt a még meg nem mentett gyermekek sorsáról szereznek közvetlen tudomást azáltal, hogy az ilyen látogatások alkalmával tudomásukra jutott nyomorgó, vagy züllésnek induló gyermekeket hozzák az érdekelt hatóságok tudomására, akik aztán a mentés nemesség munkáját végzik.

A munkácsi gyermekmenhely sátoraljaujhelyi telepbizottsága: mind-megannyi lelkes urasszony, áthatva attól a nemes hivatástól, a melyet a gyermekvédelem magasztos eszméjé reájuk kötelező erővel ír elő, az idehelyezett elhagyott gyermekekkel való bánásmódot meleg szeretettel ellenőrzik. S itt, elmulasztatlan kötelességemnek tartom egyrészt rámutatni arra a mérhetetlen nagy veszteségre, amely boldog emlékü Dókus Gyuláné urnó gyászos halálával ért bennünket, de másrészt jól eső örömmel konstatálhatom, hogy Bernáth Aladárné Meczer Sarolta urnó — nagy elődje nyomdokain haladva — igazi lelkes vezére a sátoraljaujhelyi gyermekvédelemnek, aki a telepbizottság tagjaival együtt meglátogatja a tápszüllőket s ellenőrzi a gyermekek testi és lelki fejlődését, nevelését, aki nem vágyik fényes elismerésre s a kinek társaival együtt egyedüli jutalma a sápadt arcú gyermekek meleg, hálás tekintete.

A sátoraljaujhelyi telepbizottság f. hó 5-én délután a városháza nagytermében nagy látogatottságu ülést

tartott, a melyen dr. Nuszer Lajos ur a munkácsi állami gyermekmenhely igazgatója is megjelent, hogy átnyujtsa Gábrri Józsefné tápszüllőnek a belügy-miniszter elismerő díszoklevelét azért a példás, gondosságáért, jószágáért és szeretetéért, a melyet a kis Boevák Máriával szemben 7 éven át tanusított. Az ülést Bernáth Aladárné urnó nyitotta meg, szép beszéd kíséretében vázolta az ülés jelentőségét. Azután dr. Nuszer emelkedett szóásra s igazán könyeket fakasztó szép beszédében mutatott rá a gyermekvédelem nemes voltára, kérte az ügybuzgó további működést a megjelent urnóktól s megköszönte az eddig tapasztalt rendkívüli érdeklődést. Azután lelkes beszédet intézett a megjelent tápszüllőkhöz, átadta a miniszter ajándékát a könnyei között fuldokló kintüntetettnek.

Mindazok, akik az ülésen jelen voltak, attól a nemes hivatástól áthatva távozott, hogy a gyermekvédelem magasztos eszméjét fokozottabb buzgalommal fogják ezentul támogatni.

A volt ujhelyi primadonna Kassán.

Roszul sikerült bemutatkozás.

A nagygényű Kassa.

— október 9.

Az elmúlt szezonban Mezey Kálmán társulatának primadonnája, gróf Csákyné Barna Mancsi dédelgetett kedvence volt városunk színházlátogató közönségének. Nem akarjuk egy szóval sem mondani, hogy akár a mi közönségünk hiányában volna a szükséges műértelmelemnek, akár pedig a kassai közönség nem értene a dologhoz, de mindenestre legalább is furesának látszik, hogy milyen változó és relatív a népszerűség; hogy amidőn az ujhelyi közönség olyan nagy, szinte rajongásig fokozódó elismerésben részesítette ezt a primadonnát, most ugyanó Kassára kerülve dicséretet egyáltalán nem, hanem még csak a legkisebb elismerést sem nyerte el bemutatkozó fellépésével.

Stein és Willner 3 felvonásos operettje *A kis barát* került bemutatásra 7-én a kassai színházban s ebben lépett fel először gr. Csákyné, akit Komjáthy e szezonra másodikszubretnek szerződöttetett; hogy milyen módon, azt az alább közölt és az Abauj-Kassai Közönségben megjelent kritika mutatja, mely megemlékezve az újonnan szerződött tagok képességeiről, róla a következőket írja:

Egész más nézetben vagyunk azonban gróf Csákyné Barna Mancsi szerződöttése felől. A színpadon ugyanis a grófi cím nekünk nem imponál. Ott hangot és játékot kívánunk. A grófné azonban sem hanggal, sem játékkal nem ékeskedik. Igenis elismerjük, amint ezt tavalyi vendégszerelése alkalmával is megjegyztük, hogy elég csinos színpadi alak, de ez még nem elég az üdvösségre. Az az ócska gölya betét, amit énekelt tegnap, minden elfogulatlan embert meggyőzhetett arról, hogy a kassai színpadon számára babérok nem teremnek. Tessék most elképzelnünk, ha Várady Margit, aki hir szerint rövid idő alatt férhhez megy Brassóba, itt hagy bennünket, ki fog itt énekelni? Már t. i. úgy, hogy azt meg is lehessen hallgatni. Hornyay Janka egymaga nem fogja kirántani a színházat. Valóban eszünk, hogy Komjáthy igazgató

ilyen szerződöttessel gondolja a kassai közönséget megnyerni. E felől különben még szó fog esni a színiügyi választmányban.

Sokkal szelidebben, de szintén minden elismerés híján való a Kassai Ujság kritikája, mely a Csákyné gyenge szereplését néminemű indiszpociónak tudja be és reméli, hogy ez később talán elmúlik. Ez a kritika így szól:

A bemutkozók között volt Csáky grófné, Barna Mancsi az új primadonna is. A közönség feltűnő szívelyességgel fogadta a művésznőt, aki elfogódottságból-e, vagy igen erős indiszpoció okán, nem tudjuk, de meglehetősen színtelenséggel játszott és elég gyengén énekelt. Akarjuk hinni, hogy későbbi szerepeiben módunk lesz jobb kritikát mondani róla, mert nem merjük feltételezni, hogy a tegnapi szereplésében a képességei teljességét mutatta be.

Ime, a kassai hangulat így, ilyen módon nyilvánul meg azzal a primadonnával szemben, aki nálunk nagyon is lelkes tetszéseket és elismeréseket mellettszerezve hozott. Pedig igazán nem hihetjük, hogy — ha voltak olyan fényes tehetségei, melyek ezt a kiváló ünnepeletet megérdemelték — egyszerűen elveszték volna, vagy nem akarták volna azokat bemutatni. Nem, sokkal valószínűbb az, hogy a mi közönségünk, melynek már régen és ritkán volt alkalma itt jó primadonnát látni, már azt is jónak és kiválónak látta, akinek közepes tehetsége egy jó érkhöz szokott város publikumában semmiféle lelkesedést nem tud kelteni.

Reméljük, hogy december 1-én idejövő társulatunk új primadonnája Beleznay Margit igazi és nagyobb tehetség, mint a régi volt, hogy elismerésünk és dicséretünk végre méltó és megillető helyre jusszon.

Riportok a vármegyéből.

1 Gyilkosság az erdőben. Göcz Marton hercegekuti lakos, erdőőr szeptember hó 17-én hazulról elmenve, egy heti várakozás után sem tért vissza. Otthon maradt felesége s hosszú távollét miatt rosszat sejtve, férje körözését kérte. A nyomozás meg is indult, azonban a csendőrség csekély létszáma miatt az eredményre vezetni nem látszott, amennyiben az őrzése alatt álló rengeteg erdősegit átkutatása sok embert vett igénybe. Ismerve nevezett vad- és hegőőr lelkiismeretes s pontos szolgálatát, melylyel sok ellenséget szerzett magának, nevezettnek oly hosszú időn át való haza nem téréséből azt lehetett gondolni, hogy orrvadászoknak esett áldozatul. Épen ezért hullájának felkeresésére Hercegekut és Komlósa községek emberei, mintegy 50—60-an lettek kirendelve s már-már úgy látszott, hogy fel nem találják, midőn az elmúlt pénteken este felé egy komlóskai legény a levelek alatt egy börtarisznyát pillantott meg s oda menve megtalálta Göcz Marton hulláját, mely majdnem a felismerhetetlenségig össze volt ronszolva. A helyszínen meglehetősen állapítani, hogy a hullá emberkez által lett oda huzva, mert a hátáról a ruha s bőr le volt dörzsölve s a csizmája félig lehuzva, a feje teljesen összetörve s rajta egy darab nagy tuskó, mely sulyánál fogva a mellkasát is bezúzta. Kalapja nem volt a fején, óraját, felső kabátját és fegyverét elrabeiták. Ezen a nyomon indulva folyik a nyomozás erélyesen, de még mindezidőig eredménytelenül.

Sátoraljaujhely

*** HUNGARIA ***

vegytisztító- és gőzmosó.

Széchenyi-tér 6. sz.

a rk. templom mellett.

Tisztításra elfogad mindennemű báli és alkalmi ruhákat, butorszöveteket
Gallérok, kézelők kristály fehér tisztítása. Vasalások 1 órán belül.

2 Fiatalok betörő bandája. Megyefalun feltörték a korcsáros pincéjét, s onnan 260 korona értékű különféle italokat loptak. Ugyanakkor a községi birótól egy juhot és egy más gazdától 3 tyukot loptak. A csendőrség Kosztirják Vasily, Kolbasa János, Szijka István, Ligos András, Mihályov Mihály és Dobda András 15-16 éves fiukban nyomozta ki a tetteseket, kik *Szijka Vasily* 26 éves ember utasításai alapján követték el a lopásokat és az erdőben közösen sűtötték meg a juhot és tyukokat, melyekhez elég szeszest italt is jutott. A bandavezér *Szijka Vasily* idejében észrevette a közeledő veszélyt és azt elkerülve Amerikába szökött, a fiatal fiuk pedig elfogattak.

3 Egy rabszökevény cselekedetei. Még hetekkel ezelőtt történt, Kindelszki Ferenc varannói lakos szobájából betörés útján elloptak 750 koronát. A csendőrség a tett elkövetésével *Petrilla Muzek* Mihályt gyanúsította és miután kézre kerítette, átadta a varannói kir. járásbiróságnak. *Muzek* azonban a fogda vasrácsának kifeszítése után megszökött és eljutott Hamburgig, honnan Amerikába akart menni. Terve azonban nem sikerült, mert szeme kifogás alá esett és emiatt nem vették fel a hajóra. Így kénytelen volt visszautazni Magyarországra és el is jutott Zemplén-Vásárhelyig, a hol ismét betört, onnan pedig egy éjjel *Varannóra* érkezett és egy istállóban meghúzódott. Ott észrevette a kocsis ruháit, csizmáját és forgó pisztolyát és a midőn a kocsis elaludt, ezeket is összeszedte és tovább szökött. Most országszerte kórozik.

4 Pórlujárt kivándorló. *Sánta* Vasily keleni lakos 480 korona pénzzel gyalogszerrel indult hazulról Galicia felé, hogy onnan Amerikába mehessen. Éjszakára betért *Olenios* János juhosi lakozhoz, hogy ott kipihenhesse fáradt testét. Mély álomba merült és azt felhasználta *Kopko* György, ki zsebébe nyult és az onnan kivett 480 koronával rögtön Galiciába távozott, hol a legközelebbi vonattal tovább utazott Amerika felé. *Sánta* reggel ébredt fel és bánatosan jelentette a csendőrségnél az esetet.

Énekelte a ker. isk. énekkara. Október 6. Ábrányi Kornéltól. Szavalt: *Török Margit*. A tizenhárom aradi vértanu emlékezete. Irta és felolvasta: *Milecz Aladár*. Október 6. Tompa Kálmántól. Szavalt: *Arnóthfalvy* András. Szózat. Énekelte: a ker. isk. énekkara.

— Uj doktor. *Hellinger Ignác* helybeli ügyvédjelölt a kolozsvári egyetemen tegnapelőtt, hétfőn utolsó szigorlatát letette s így most szombatn avatják a jogtudományok doktorává.

— Athelyezés. A dr. *Gerőcz Kálmán* jogakadémiai tanárra történt megválasztásával megüresedett sátoraljaujhelyi kir. törvényszéki joggyakornoki állásra a kassai kir. ítélőtábla elnöke dr. *Kapitány Andor* beregszászi kir. törvényszéki joggyakornokot helyezte át.

— Halálzás. Mint részvételt értesülünk, nagy gyász érte a zempléni bárcziházi *Bárczy* családot, amenyiben *Bárczy Bertalan*, a társadalomnak is egyik közismert tagja, ki itt Ujhelyben töltötte nyugalmaztatása napjait, hétfőn éjszaka életének 71. évében elhunyt. A család által kiadott gyászjelentés szerint az elhunytban özv. *Szirmay István* urnő és *Bárczy* Benedek nyug. főszolgabíró édes testvérüket, *Szirmay István* vármegyei t. főügyész pedig nagybátyját gyászolja. Temetése kedden délután ment végbe nagy részvét mellett s képviselve volt azon a város egész intelligenciája, előkelő rokonságának s jóbarátainak nagy serege. Ravatalát a rokonoknak és tisztelőknek szebbnél-szebb koszorui borították el.

— Csak egy virágszál! Közeledvén a halottak napja, a József főherceg Szanatorium Egyesület ez évben is megkereste az ujhelyi helyi fiókot, hogy az e napon szokások társadalmi gyűjtést most is rendezze meg. A sokféle jótékony akció között talán ez a poétikus és igazán szívet érintő „Csak egy virágszál”-gyűjtés az, amely a közönségnek az évek során leginkább a szívéhez nőtt s így nem kételkedünk benne, hogy a gyűjtés ez idén is a legszebb sikerrel fog járni, bár, fájdalom, most már nagyon fog hiányozni a megboldogult *Dókus Gyuláné*, aki mint minden jótékonyaságnak, úgy ennek az akciónak is a lelke volt ez ideig.

— Változás a szolgabírók beosztásában. Mint értesülünk, az a beosztás, melyet lapunk mult számában közöltünk, újabban némi módosítást szenvedett, a mennyiben *Meczer* Gyula főispán dr. *Görgey László* szolgabíró Homonnára helyezte át, *Cseley* Andor tb. szolgabíró pedig Gálszécsre rendelte ki.

— Leköszönt városi közigazgatási gyakornok. *Kulics* József közig. gyakornok, ki betegeskedése miatt hosszabb időn át szabadságon volt, tegnapi délelőtti bejelentette állásáról való lemondását.

— Vasárnapi footballeredmények. Az eléggé kellemes időjárás szép számu közönséget vonzott városunk mindkét footballpályájára, melyek közül a Szabadság-térin az Egyetértés tartotta bemutató mérkőzését a SAC-ot, a Dókus Gyula-utcain pedig az Ujhelyi Vasutasok — Eperjesi TVE. bajnoki mérkőzése folyt le. Az „Egyetértés” — SAC. mérkőzés délután 2 órakor kezdődött és meglehetősen szép játék után a sokkal gyakorlottabb és nagyobb tudású SAC. legyőzte ellenfelét. A bajnoki mérkőzés, mely eleinte nagyon csekély érdeklődést keltett, később valamivel érdekesebbé vált s nem egy nagyon szép akcióját mutatta az eperjesi csapatnak, mely különben is 3 tartalékkal játszott és sokkal gyengébb volt mint mult vasárnapi összeállításában. A Vasutasok minden tudásukat összeszedve játszottak, goalt elérni azonban nem

tudtak s a mérkőzés 5:0 arányban végződött az eperjesiek javára. Rugtak az eperjesiek még ezenkívül két goalt, de ezt a bíró ismeretlen okokból nem ítélte meg.

— Eljegyzés. *Schwarcz* Marcell Budapestről eljegyezte *Glück* Samu helybeli kereskedő leányát, *Arankát*.

— Egy joghallgató tragédiája. Végtelen szerencsétlenség érte a sárospataki főiskola egyik törekvő, derék hallgatóját, *Pósa* Zsigmond I. éves joghallgatót. Még a mult hét egyik napján az estéli órákban egy flóbert pisztolylyal babszél, melyet egyik barátja hozott magával lakására. Meg sem álmolva, hogy a pisztoly töltve van, vakmerő könnyelműséggel a halántékához emelte és a ravaszt felhúzva — elsütötte. A golyó az agyvelejébe fúródott és eszméletlenül rogyott össze. Beszállították a főiskolai kórházba, hol eszméletét vissza nem nyerve, másnap reggel meghalt.

— Szomorú szüret. Az idén olyan lesz a szüret, mint amilyen az idő — szomorú és hüvös. A tavaszi és nyári veszedelem: a fagy, a peronospora, lisztharmat, meg mi egyéb, már megtizedelte a szőlőtermést. De ez nem volt elég. Jött a hüvös, esős szeptember és ez a megmaradt kevéske termést lerontotta, pocskákká tette, úgy, hogy alig lesz határunkon új bor, de ami lesz is, nem jó, mert félféretlen kell lesznedni a szőlőt, ha csak azt nem akarják a termelőik, hogy ott pusztuljon a tőkén. Ugyanis a sok esőtől felrepedt, rothad, sőt penészedik a szőlő. Bizony szomorú szüret lesz! Hangtalan, csendes. Sehöl egy vig kurjongatás, jókedv. Kinek is volna ehhez most kedve?

— A lövöldöző cukorgyári munkás. Pár héttel ezelőtt hírt adtuk annak a merényletnek, melyet *Tóth* József szerencsés cukorgyári munkás követett el a cukorgyár két hivatalnokára: *Spindler* Richárd és *Sztrekó* Árpád ellen, kik közül *Spindler* meglehetősen súlyosan sebesítette meg a lábán, *Sztrekót* pedig csak a zsebében volt vastag nótés mentette meg a biztos haláltól. Tóthot a merénylet elkövetése után elfogták és az ujhelyi kir. ügyészségre szállították, ahol most — szabadlábra helyezték. Az ügyészség ugyanis a lehető legenyhébben bírálta el a dolgot és csupán súlyos testi sértés vétsége miatt vonják Tóthot felelősségre. Ennek a bűnnek a törvény szerinti legnagyobb büntetése egy év s így a merénylet munkás aránylag enyhe büntetés árán szabadul meg meglehetősen súlyos bűnének büntetése alól. Ilyenek a mai elavult büntetőjogi rendszernek következményei, amely rendszer nem a büntetést bünteti, hanem a büntetett külső ismérvei alapján szabja ki a tarifa szerűen megállapított büntetés-dózsákat.

— Kifosztott tisztartó. Ezen cím alatt több lap közölte, hogy *Szóbel* Adolf czirókamezői tisztartót: Sátoraljaujhelyből haza utaztában egy harmadosztályu vasuti fülkében három uri ember kártyázás közben kifosztotta és a szerencsés nyerkő *Nagyszalánc* állomáson hirtelen kiszállva, elpárologtak. Mint bennünket hiteles forrásból értesítenek, ezen hír nem felel meg a valóságnak, lehet ugyan, hogy a kifosztás megtörtént, de nem Szóbel, hanem mással.

— Szécsi Emma — kutyakorbácsal. Mint Eperjesről írják, tegnapi ott a korzó legforgalmasabb helyén *Szécsi* Emma színésznő, *Mezey* Kálmán szintársulatának tagja, egy kutyakorbácsal megverte *Kovalik* József joghallgatót. A kínos incidens élénk feltűnést keltett a városban. Sok mindent beszélnek ennek okául, így azt is, hogy a színésznőnek volt egy tiszt udvarlója, aki azonban az utóbbi napokban elhidegült iránta. *Szécsi* Emma a jogász intrikáiban

keresi az elhidegülés okát és ezért verte meg a jogászt.

— Tűzilárma. Ma délután két óra tájban az a hír terjedt el a városban, hogy kigyulladt a petróleumgyár. Ez a hír ilyen formában szerencsére nem volt igaz, mert csupán egy kisebb hordó gyulladt meg s ezt is idejében észrevette és eloltotta gyár tűzoltósága. A városi tűzoltóság is azonnal megjelent, de dolga már szerencsére nem akadt.

— Betörés. A Rákóczi-úton lévő Hungária épület udvarában van özv. *Lőwinger Márkusz* nének a borpincéje. Ezt a pincét a 7-ére virradó éjjelen ismeretlen tettesek feltörték és elloptak belőle 46 liter bort 46 korona értékben és 15 üveg francia konyakot 75 korona értékben. A szomjas betörőket nyomozza a rendőrség eddig még eredménytelenül.

— A miskolczi Deák-szobor pályanyertese: *Gárdos* Aladár. Az ujhelyi közönség között bizonyára általános rokonszenvet fog kelteni *Gárdos* Aladárnak, az ujhelyi művészies Kossuth-szobor alkotójának újabb szép sikere. Mint ugyanis Miskolcztól jelentik, az ottani Deák Ferenc-szoborbizottság szombaton délután döntött a pályázat felett s a nagyszámu pályaterv közül *Gárdos* Aladárnak tervezetét fogadta el s őt bízza meg a szobor megalkotásával.

— A Magyar Gazdák Műtrágyagyára alapítása iránt az érdeklődés napról-napra szélesebb körben nyilvánul. Résztvevőket nemcsak földbirtokosok és bérlők, hanem kisgazdák is szép számmal jegyeznek. A 18 vármegyei gazdasági egyesület részvételével Komáromban tartott értekezletének, amelyen vármegyénk gazdasági egyesülete is titkára: *Berveicz* Béla által képviselve volt, azon határozata, hogy kedvező földrajzi fekvésénél fogva Komáromban, a műtrágyagyárak kartelljével szemben, egy olyan műtrágyagyárt óhajt alapítani, amely kizárólag a gazdák érdekeit szolgálja, úgy látszik a magyar gazdaközönség körében viszhangra talált. A gazdák ezen kiválóan fontos érdekeinek előmozdítását célzó mozgalom azonban csak úgy lehet eredményes, ha abból a gazdaközönség készséggel és céltudatosan kivési a maga köteles részét, mert az alapítás csak akkor lesz igazán erős és egészséges, ha a gyár a gazdák tulajdonát fogja képezni, vagyis ha a résztvevőket a gazdák jegyzik. A kibocsátott felhívásból meggyőződhet mindenki, hogy mindezekre a legmeszebb menő figyelem van fordítva és miután a gyár teljesen reális alapra van tervezve, minden gazda hasznos befektetésnek tekintheti a gyár részvényeibe fektetett tőkéjét. Érdeklődőknek alapítási tervezettel és részvényalírási ivvel a vármegyei gazdasági egyesület készséggel szolgál.

— Veszett macska garázdalkodása. A borsói határhoz tartozó hercegi legelőn — az emlékezetes repülés színhelyén — dolgozott a mult héten *Hlavács* Jánosné sz. *Dudás* Mária 27 éves napszámosnő és unokanővére *Maczkó* Zsuzsanna. Valahonnan előkerült egy hatalmas fehér, feketefoltos macska és mielőtt a két meglepett asszony védelemre gondolt volna, nekik ugrott és összemarta őket. A két nőt a Pasteur intézetbe szállították, a macskát pedig — mely veszett volt — keresik, de eddig nyomára nem akadtak. Nagyon lehetséges, hogy a veszett állat Ujhely felé vette útját és azért ajánljuk, hogy akinek macskája van lehetőleg tartsa zárva, nehogy esetleg valami komolyabb baj történjen.

Felelős szerkesztő: *Dr. Adriányi Béla*. Helyettes szerkesztő: *Teleky Sándor*. Laptulajdonos: *Éhlert Gyula*.

Jarcsó cukrászda!
Sátoraljaujhely, Főter 10. szám

Naponta friss sütemény ujdonságok
Reggeli és uzsonna kávé.

„URIBOR“Tokaj-Hegyaljai Bornagytermelők Szövetkezete
SZERENCS.**MEGHIVÓ.**

Ezennel van szerencsém a szövetkezet t. tagjait
a folyó évi október hó 29-én kedden d. e. 9 órakor
a szerencsi központban tartandó 1911/12. évi

RENDES KÖZGYÜLÉSRE

meghívni.

Szerencs, 1912. október 5.

Kiváló tisztelettel

Esterházy Gyula gróf sk.,
alelnök.**Tárgysorozat:**

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése a lefolyt 1911/1912. üzletéről. A zárszámadás és mérleg előterjesztésével.
2. Igazgatóság választás az alapszabályok 13. §-a értelmében.
3. Felügyelő-bizottság választás az alapszabályok 14. §-a értelmében.

4375/1912. Tk. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A királyhelmezi kir. Járásbíróság mint telekkönyvi hatóság közzhírre teszi, hogy Sátoraljaujhelyi Polgári Takarékpénztár és Hitelegyetnek Juhász József elleni végrehajtási ügyében az újabb végrehajtási árverés 17000 kor. tőke, ennek 1911. évi június hó 28-tól járó 7% kamatai, 345 kor. 80 fill. már megállapított, valamint 22 kor. 45 fill. jelenlegi és a még felmerülő költségek, továbbá az ezennel csatlakozottnak kimondott Princz Testvérek szatmári czég javára 20500 korona tőke és jár. kielégítése végett az 1881. évi LX. törvényzikk 144. §-a és az 1908. évi XLI. t.-cz. 21. és következő szakaszai értelmében a sátoraljaujhelyi kir. törvényszék és a királyhelmezi kir. járásbíróság területén fekvő, a karosi 80. számú betétben 1370/6. 1371/3. 1372/2. 1373/2. és 1374. hr. sz.

alatt foglalt Juhász József nevén álló külingatlanokra 2388 koronában ezennel megállapított kiküldetés iárbán elrendeltetett és hogy a fentebb jelzett ingatlanok az **1912. évi november hó 15-ik napjának d. e. 10 órájkor** Karos község házánál megtartandó nyilvános árverésen el fognak adatni.

Árverezni szándékozik tartozni az ingatlan kiküldetési árának 10%-át, vagyis 238 K. 80 fillt készpénzben vagy óvadékképes értékpapírokban a kiküldött kezéhez letenni, vagy annak a bíróságnál történt előleges letétét igazoló elismerévent annak átszolgáltatni. Az 1908. évi XL-t.-cz. 21. §-ában felsorolt árverezők bánatpénzt letenni nem kötelesek.

Királyhelmezen, a kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóságnál, 1912. évi szept. hó 26-án.

Horkay,
kir. járásbíró.

Vérszegénység, sápkór, idegesség és gyomor bajok ellen a legkiválóbb gyógyszer a

Tokaji china vas-bor

mely valódi tokaji borból készül. Felnőttek és gyermekeknek egyaránt, mint kiválóan tápláló, erősítő, az emésztést elősegítő szer a legjobban ajánlható.

Egy üveg ára 3 korona.

Kapható:

a „Szt.-Antal“ gyógyszerertárban
Sátoraljaujhely, Széchenyi-tér.

Eladó alma.

Arany renett, kormos, parmen, Kálvin, Jonathán, pogácsa és más legkiválóbb fajú, kézzel szedett alma kapható;

Meczner Gyulánénál,
Sátoraljaujhelyben.

Legrégibb, legelőkelőbb márka

Gróf Keglevich István utd.

COGNAC**BUDAFOK.**

Az összes bel- és külföldi kiállításokon, legutóbb „Turin“-ban kizárólag díszoklevéllel kitüntetve. — Mindenütt kapható.

„URIBOR“Tokaj-Hegyaljai Bornagytermelők Szövetkezete
SZERENCS.**MEGHIVÓ.**

Ezennel van szerencsém a szövetkezet t. tagjait
a folyó évi október hó 29-én kedden d. e. 10 órakor
a szerencsi központban tartandó

rendkívüli közgyűlésre

meghívni.

Szerencs, 1912. október 5.

Kiváló tisztelettel

Esterházy Gyula gróf sk.**Tárgysorozat:**

1. Alapszabályok újra alkotása.
2. Határozat a szövetkezeti központnak 1913. év folyamán Mádra történő áthelyezése miatt.

SZŐLŐOLTVÁNYOK

szőlővesszők és kitanó érmelléki hegyi borokról tessék azonnal egy levelezőlapon

INGYEN

kérni a most megjelent legújabb

nagy képes főárjegyzéket,

melyet bárkinek és azonnal megküldenek a legnagyobb és a legjobb hírnek örvendő érmelléki szőlőoltványok és vesszőszaporító telepek tulajdonosai, ezime:

GYÖRGYEVICH és LAKATOS

szőlőnagybirtokosok

SZÉKELYHID (Bihar megye.)**Facsemeték eladása.**

Mindennemű sor-, dísz- és gyümölcsfák, díszcserjék, bokrok, hónapos rózsák és minden a kertészetbe vágó növények nagy választékban kaphatók gróf Lónyay Elemér bodrogolaszii kertészetében és a „Stephaneum“ kereskedelmi és növénytermelési telepén **Oroszvárott** Moson megyében.

Tantal**lámna**

Magyar

SIEMENS - SCHUCKERT - MŰVEK

Budapest, VI., Teréz-körut 36.